

Cristina Cergan

Cristina Radu

Iris Tănăsescu

Fișe de lectură și redactare



Fișe de lucru pentru dezvoltarea
competențelor de receptare
și redactare a textelor scrise
de diverse tipuri

Auxiliar pentru opționalul
Lectura și abilitățile de viață

clasa a V-a

Ediția a III-a

Editura Paralela 45

Lucrarea este realizată în conformitate cu Programa școlară de *Limba și literatura română*, aprobată prin O.M.E.N. nr. 3393/28.02.2017, și cu Programa pentru cursul opțional *Lectura și abilitățile de viață*, aprobată prin O.M.E.C.T.S. nr. 3961/03.05.2012.

Acest auxiliar didactic este avizat pentru utilizarea în unitățile de învățământ prin O.M.E.N. nr. 3022/08.01.2018.

Director de producție editorială: Ionuț Burcioiu

Redactare: Ionuț Burcioiu

Tehnoredactare: Cezar Băjenaru

Pregătire de tipar: Marius Badea

Design copertă: Mirona Pintilie

Surse foto interior: www.shutterstock.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CERGAN, CRISTINA

Fișe de lectură și redactare : fișe de lucru pentru dezvoltarea competențelor de receptare și redactare a textelor scrise de diverse tipuri : auxiliar pentru opționalul Lectura și abilitățile de viață : clasa a V-a / Cristina Cergan, Cristina Radu, Iris Tănăsescu. – Ed. a 3-a. – Pitești : Paralela 45, 2025
ISBN 978-973-47-4348-3

I. Radu, Cristina

II. Tănăsescu, Iris

82.09

37

Copyright © Editura Paralela 45, 2025

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Argument

Prezentul auxiliar didactic vizează în principal dezvoltarea a trei dintre competențele generale prezente în Programa de Limba și Literatura română pentru clasele a V-a – a VIII-a, și anume: **Receptarea textului scris de diverse tipuri** (competența generală nr. 2), **Redactarea textului scris de diverse tipuri** (competența generală nr. 3) și **Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional** (competența generală nr. 5).

Astfel, lucrarea de față se dorește a fi un instrument de lucru util atât elevilor, cât și profesorilor în trei direcții ale activității școlare:

- dezvoltarea competențelor de lectură și de redactare, în vederea pregătirii temeinice pentru examenul de Evaluare Națională, dar și pentru comunicarea cotidiană, în contextul în care se observă lipsa interesului pentru text, pentru lectură și pentru comunicare literară.
- de asemenea, se adresează celor care au ales cursul opțional „Lectura și abilitățile de viață”, avizat de Ministerul Educației.
- nu în ultimul rând, vizează pregătirea elevilor capabili de performanță în vederea participării la concursurile și la olimpiadele școlare, experiențe formatoare ce generează încredere în sine și bucuria reușitei.

Categoriile de performanță vizate de itemii fișelor sunt: dezvoltarea abilităților de *extragere a informațiilor explicit formulate, formularea unor concluzii directe, interpretarea și integrarea ideilor și informațiilor, examinarea și evaluarea conținutului, a limbajului și a elementelor textuale, formularea unor puncte de vedere, producerea unor mesaje care să redea atitudini*, conform cadrelor europene de referință în ceea ce privește competența de lectură în limba maternă.

Partea a doua conține patru teste finale: „Natura”, „Familia”, „Aventura” și „Prietenia”, teme abordate și în cadrul fișelor de lucru, rolul acestor teste fiind evaluarea modului în care elevii au reușit să-și dezvolte competențele vizate.

În partea a treia se regăsesc sugestii de rezolvare pentru cinci dintre fișele de lucru, care oferă modele de redactare a răspunsurilor, fiind concludente pentru toate tipurile de itemi.

Punctele tari ale acestui auxiliar didactic sunt: **noutatea** domeniului abordat, **versatilitatea**, acesta vizând trei domenii de activitate (orele de limba și literatura română, orele de opțional „Lectura și abilitățile de viață”, pregătirea elevilor capabili de performanță), **cultivarea gustului pentru lectură**, astfel încât fragmentele literare, atent alese, constituie adevărate invitații la lectura integrală a operelor din care au fost selectate.

Autoarele doresc succes tuturor elevilor care învață limba și literatura română și speră ca, prin acest auxiliar, lectura să devină o pasiune!



La început de drum

► Înainte de a începe să rezolvi fișele, amintește-ți:

1.	Să citești cu mare atenție textele propuse;	☐
2.	Să fii atent/ă la cât mai multe detalii și să revii pe text ori de câte ori e nevoie;	☐
3.	Să citești cu atenție toate variantele de răspuns;	☐
4.	Să respecti tiparul textual solicitat și trăsăturile acestuia;	☐
5.	Să ții cont de adecvarea conținutului la contextul dat;	☐
6.	Că ideile trebuie să fie logice, clare;	☐
7.	Să dai frâu liber imaginației;	☐
8.	Să faci conexiuni cu alte opere citite sau cu diferite experiențe personale;	☐
9.	Să recitești rezolvarea pentru a verifica exprimarea, ortografia și punctuația;	☐
10.	Așezarea în pagină este și ea importantă!	☐



I. TEXT/FRAGMENT DE TEXT LITERAR

Niciodată n-a simțit împăratul mai mare bucurie decât când a văzut la masa sa merele de aur din care nu gustase niciodată.

— Acum, zise Prâslea, să căutăm și pe hoț.

Dară împăratul, mulțumit că pipăise merele cele aurite, nu mai voia să știe de hoți. Fiul său însă nu se lăsa cu una cu două, ci, arătând împăratului dâra de sânge ce lăsase pe pământ rana ce făcuse hoțului, îi spuse că se duce să-l caute și să-l aducă împăratului chiar din gaură de șarpe. Și chiar de a doua zi vorbi cu frații lui ca să meargă împreună pe urma hoțului și să-l prinză.

Frații săi prinseră pizmă pe el pentru că fusese mai vrednic decât dâșii și căutau prilej ca să-l piarză; de aceea și voiră bucuros să meargă. Ei se pregătiră și porniră.

Se luară, deci, după dâra sângelui și merse, merse, până ce ieșiră la pustietate, de acolo mai merse oleacă până ce dete de o prăpastie, unde se și pierdu dâra. Ocoliră împregiurul prăpastiei și văzură că dâra de sânge nu mai înainta. Atunci pricepură ei că în prăpastia aceea trebuie să locuiască furul merelor.

Dară cum să se lase înăuntru? Porunciră numaidecât vârteje și funii groase, și îndată se și gătiră. Le așezară, și se lăsă fratele cel mare.

— Dară, zise el, când voi scutura frânghia, să mă scoateți afară.

Așa și făcură. După fratele cel mare se coborî cel mijlociu și făcu și el ca cel dintâi, atâta numai că se lăsă ceva mai în jos.

— Acum e rândul meu să mă las în prăpastie, zise Prâslea, văzând că frații cei mari se codesc; când voi mișca frânghia, voi mai mult să mă lăsați în jos; și după ce veți vedea că frânghia nu se mai duce la vale, să puneți paznici, să păzească și, când va vedea că frânghia se mișcă de lovește marginile groapei, să o trageți afară.

Se lăsă și cel mai mic din frați și, de ce mișca frânghia d-aia îl lăsa mai jos, și-l lăsară, și-l lăsară, până ce văzură că frânghia nu mai sta întinsă, cum este când are ceva atârnat de capătul ei.

Atunci frații ținură sfat și ziseră:

— Să așteptăm până ce vom vedea dacă face vreo izbândă, și atunci ori bine ori rău de va face, să-l pierdem, ca să ne curățim de unul ca dânsul care ne face de rușine.



Prâslea ajunsese pe tărâmul celălalt, se uită cu sfială în toate părțile, și cu mare mirare văzu toate lucrurile schimbate; pământul, florile, copacii, lighioni altfel făptuite erau p-acolo. Deocamdată îi cam fu frică, dară, îmbărbătându-se, apucă pe un drum și merse până dete de niște palaturi cu totul și cu totul de aramă.

Petre Ispirescu, *Prâslea cel voinic și merele de aur* – fragment

1. Împăratul era foarte bucuros fiindcă:

A	a fost prins hoțul merelor de aur.
B	avea un fiu destoinic care reușise ceea ce frații săi nu putuseră.
C	a văzut la masa sa merele de aur din care nu gustase niciodată.
D	devenise bogat pentru că avea la masa lui merele de aur.

2. Sensul secvenței „frații cei mari se codesc” este:

A	frații cei mari își dau coate.
B	frații cei mari stau la coadă.
C	frații cei mari ezită să coboare în prăpastie.
D	frații cei mari se plictisesc.

3. Așezați în succesiunea corectă secvențele care constituie acțiunea acestui fragment de text literar.

	Prâslea pleacă împreună cu frații mai mari după hoțul merelor.
	Urma hoțului îi duce la o prăpastie.
	Prâslea coboară în prăpastie ajungând pe tărâmul celălalt.
	Împăratul era foarte bucuros.
	Frații cei mari coboară prea puțin în prăpastie.

4. De ce crezi că frații cei mari vor „să-l piardă” (să-l omoare) pe Prâslea? Formulează răspunsul, într-un text de 20-30 de cuvinte.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

FIȘA 1

5. Care dintre adjectivele următoare ar putea să îl caracterizeze pe Prâslea?

A	Puternic.
B	Naiv.
C	Curajos.
D	Harnic.

6. Ați aflat că Prâslea, fratele mai mic, era și mai inteligent și mai curajos decât frații lui. Identificați, în text, o scurtă secvență care ne arată că Prâslea, deși personaj de basm, se aseamănă cu oamenii obișnuiți, trăind sentimente omenești.

Citat:

.....

7. Transcrieți o secvență din text care să plaseze acțiunea în lumea fabulosului (o lume ireală).

Citat:

.....

8. Care credeți că este mesajul acestei întâmplări? Formulează răspunsul, într-un text de 20-30 de cuvinte.

.....

.....

9. Îți plac basmele? Numește un basm în care poți identifica un element prezent și în fragmentul de basm dat mai sus.

.....

10. Dacă ai ajunge pe tărâmul celălalt, care ar fi primele tale acțiuni? Enumeră trei dintre ele.

.....

.....

.....

II. TEXT/FRAGMENT DE TEXT NONLITERAR

Frați de cruce. 3 zodii care nu vor trăda niciodată un prieten

Secretele tale sunt în siguranță alături de ei, fiindcă poți să le pui pistolul la tâmplă, iar aceste persoane nu te vor trăda. Sunt oameni sinceri, prieteni buni, mereu acolo pentru tine când ai nevoie. Vorbim despre zodiile de încredere, despre oamenii care te susțin necondiționat și care nu te vor trăda niciodată.

Iată în ce zodii sunt născute persoanele care nu vor trăda niciodată o persoană pe care o iubesc:

Săgetător

Săgetătorul este jovial și, uneori, chiar caraghios, dar asta nu înseamnă că nu este serios. Are niște principii bine stabilite și n-ai niciun motiv să te temi de trădare alături de el. Secretele odată încredințate lui sunt în siguranță pentru totdeauna. Acești oameni urăsc minciuna și falsitatea, fiindcă ei nu pot fi așa și nu înțeleg de ce alții fac acest lucru. *Săgetătorul* este acel gen de persoană la care te gândești prima oară atunci când simți nevoia să vorbești cu cineva despre problemele tale.

Fecioară

Persoana născută în *Fecioară* este foarte serioasă în abordarea tuturor relațiilor, motiv pentru care nu știe și nici nu vrea să audă vreodată despre trădare. Are puțini prieteni, dar buni, pentru care ar fi capabilă de orice. Este genul de persoană căreia îi poți spune orice, însă pe care nu trebuie să o trădezi sau să o vorbești pe la spate, fiindcă nici ea nu va face acest lucru. E directă și preferă să spună lucrurile verde în față. E dispusă la orice sacrificiu pentru a le arăta celor din jur cât de mult îi iubește.

Rac

Dacă nu ai avut până acum un prieten de nădejde, apropie-te de un *Rac*. Este o persoană caldă și iubitoare, fidelă în toate relațiile pe care le are. Merge până în pânzele albe alături de cei cărora le-a promis sprijin. Este un om statornic, care îți va păstra secretele cu sfințenie. Va ști cum să te impulsioneze să fii mai bun. Are răbdare cu tine și se gândește mereu la cei din jurul său. Trebuie să știi că un *Rac* nu te va trăda niciodată pentru binele lui!

http://horoscop.ele.ro/frati-de-cruce-3-zodii-care-nu-vor-trada-niciodata-in-prieten_--a13646.html

1. Ce trăsătură comună au reprezentanții celor trei zodii descrise în acest articol?

FIȘA 1

2. Explică ce înțelegi prin expresia „frați de cruce”

.....

.....

3. Care dintre cuvintele următoare ar putea caracteriza o persoană născută în zodia Săgetător?

A	Mincinos.
B	Jovial.
C	Răbdător.
D	Trădător.

4. Care dintre cuvintele următoare ar putea caracteriza o persoană născută în zodia Rac?

A	Iubitor.
B	Jovial.
C	Caraghios.
D	Direct.

5. Enumeră trei calități ale persoanei din zodia Fecioară:

.....

.....

6. Precizează trei greșeli ale celorlalți pe care nu le acceptă reprezentanții celor trei zodii: Săgetător, Fecioară, Rac.

.....

.....

.....

7. Ilustrați, prin câte o secvență de aproximativ zece cuvinte, ideea că reprezentanții celor trei zodii sunt persoane „care nu vor trăda niciodată o persoană pe care o iubesc”

Săgetător:

Fecioară:

Rac:

8. Crezi că aceste informații sunt „basme”? Explică alegerea ta.

.....

.....

.....

9. Tu în ce zodie ești? Enumeră trei calități ale zodiei tale și un defect.

10. Realizează, în 20-30 de cuvinte, o scurtă prezentare a unei zodii imaginare, în care să se regăsească prietenul tău cel mai bun/prietena ta cea mai bună. Ce nume ar avea această zodie?

III. TEXT MULTIMODAL



1. Pe copertele cărții de mai sus există indicii despre apariția acestora în cadrul unei colecții. Despre ce colecție este vorba?

A	Povești și povestiri europene.
B	Basme și povești românești.
C	Povești și povestiri românești.
D	Povești și povestiri bilingve.

FISA 1

- Titlul cărții:

Editură:

- 3.** Care crezi că este explicația tipului de scris folosit de editor pentru titlul cărții?

A	Sugerează vârsta copilăriei și lumea basmelor.
B	Scrisul de acest tip este mai frumos decât altele.
C	Sugerează vârsta basmelor, părand un scris mai vechi.
D	Se potrivește mai bine în pagină.

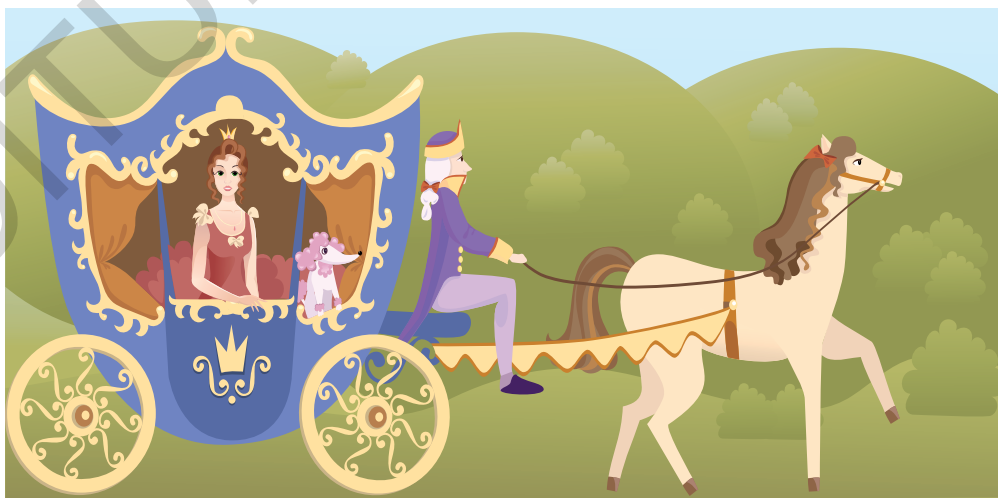
4. Identifică două elemente vizuale care sunt în corespondență cu ideea de basm:

1. The first part of the document is a header section containing the title "THE EFFECTS OF THE 2008 FINANCIAL CRISIS ON THE UK ECONOMY" and the author's name "JAMES H. M. SMITH".

5. Care element de pe coperta cărții te convinge cel mai puternic să citești cartea?

Motivează-ți opțiunea, într-un text de 60-70 de cuvinte.

URAPAI





Nu uita!

► Înainte de a începe să rezolvi testele, amintește-ți:

1.	Să citești cu mare atenție textele propuse;	☐
2.	Să fii atent/ă la cât mai multe detalii și să revii pe text ori de câte ori e nevoie;	☐
3.	Să citești cu atenție toate variantele de răspuns;	☐
4.	Să respecți tiparul textual solicitat și trăsăturile acestuia;	☐
5.	Să ții cont de adecvarea conținutului la contextul dat;	☐
6.	Că ideile trebuie să fie logice, clare;	☐
7.	Să dai frâu liber imaginației;	☐
8.	Să faci conexiuni cu alte opere citite sau cu diferite experiențe personale;	☐
9.	Să recitești rezolvarea pentru a verifica exprimarea, ortografia și punctuația;	☐
10.	Așezarea în pagină este și ea importantă!	☐



NATURA

1. Una dintre temele care se regăsește în mai multe texte literare din acest auxiliar este tema naturii. Recitește acele texte (îți amintești titlurile?) și apoi alcătuiește o compunere descriptivă, de cel puțin 150 de cuvinte, în care să prezinți un aspect din natură care te-a impresionat. În compunerea ta, vei respecta următoarele repere:
- respectarea convențiilor specifice descrierii;
 - formularea unui titlu sugestiv/personalizat;
 - folosirea unui limbaj expresiv;
 - includerea a trei elemente ale naturii sugerate de textele-suport;
 - realizarea unui conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate.

PARALLEL

- 2.** Imaginează-ți că ești jurnalist. Te-ai angajat de curând, dar ești încă în perioada de probă. De aceea, trebuie să te străduiești pentru a dovedi că ești talentat și pasionat de meseria pe care ți-ai ales-o. Sarcina ta este de a realiza un chestionar cu cinci întrebări, adresate atât copiilor, cât și adulților, care să evidențieze opinia celor intervievați despre locul pe care natura îl ocupă în viața lor.



III.

IV.

3. Ai descoperit plăcerea de a petrece timpul liber în mijlocul naturii. Încearcă să convingi cât mai mulți copii de vârsta ta să ți se alăture, desenând un afiș atrăgător pentru o activitate în mijlocul naturii, al cărui mesaj să fie transmis cu ajutorul imaginilor, dar și al cuvintelor.



- Rezolvă cu atenție exercițiile, iar apoi completează grila la rubrica de autoevaluare.

Grilă de evaluare/autoevaluare

Repere	Autoevaluare	Evaluare externă (coleg/profesor/ părinte)	Total (media aritmetică a celor două punctaje)
Adecvarea conținutului la cerință 25 p./15 p./10 p./0 p.			
Originalitate (rezolvare interesantă, creativă) 30 p./20 p./10 p./0 p.			
Coerență (ideile se leagă clar și logic) 15 p./10 p./5 p./0 p.			
Corectitudine (vocabular, exprimare, ortografie, punctuație) 20 p./10 p./5 p./0 p.			
Oficiu 10 p.			

Sugestii de rezolvare

FIȘA 1

I. TEXT/FRAGMENT DE TEXT LITERAR

1. C
2. C
- 3.

2	Prâslea pleacă împreună cu frații mai mari după hoțul merelor.
3	Urma hoțului îi duce la o prăpastie.
5	Prâslea coboară în prăpastie, ajungând pe tărâmul celălalt.
1	Împăratul era foarte bucuros.
4	Frații cei mari coboară prea puțin în prăpastie.

4. Frații cei mari voiau să-l omoare pe Prâslea fiindcă erau invidioși pe el, deoarece el reușise acolo unde ei dăduseră greș.

5. C

6. „Deocamdată îi fu cam frică, dară, îmbărbătându-se, apucă pe un drum și merse până dete de niște palaturi cu totul și cu totul de aramă.”

7. „Prâslea ajunsese pe tărâmul celălalt, se uită cu sfială în toate părțile, și cu mare mirare văzu toate lucrurile schimbate; pământul, florile, copacii, lighioi altfel făptuite erau p-acolo.”

8. Eu cred că mesajul care se poate desprinde din această întâmplare este că trebuie să fii mereu atent, deoarece, uneori, până și cei mai apropiați te pot răni.

9. Între fragmentul de basm citat și basmul *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte*, cules de Petre Ispirescu, există mai multe elemente comune: trecerea către celălalt tărâm și descrierea acestuia, existența cifrei magice trei, existența unor obiecte magice.

10. Dacă aş ajunge pe tărâmul celălalt, un tărâm magic, după ce mi-aş reveni din uimire, aş face câțiva pași ca să-mi dau seama ce se află acolo. M-aş plimba pentru a observa cât mai multe dintre plantele, viețuitoarele sau locuitorii de pe acel tărâm. Bineînțeles că mi-aş face un selfie și aş fotografia totul în jur.

II. TEXT/FRAGMENT DE TEXT NONLITERAR

1. Trăsătura comună celor trei zodii descrise este faptul că sunt foarte buni prieteni.
2. frați de cruce = prieteni foarte buni, prieteni nedespărțiți.
3. B
4. A
5. Trei calități ale unei persoane din zodia fecioarei: seriozitate, sinceritate, prietenie.
6. Trei greșeli pe care nu le acceptă niciuna dintre cele trei zodii: trădarea, minciuna, falsitatea.

7. Săgetător: „n-ai niciun motiv să te temi de trădare alături de el”
Fecioară: „nu vrea să audă vreodată de trădare”
Rac: „îți va păstra secretele cu sfințenie”
8. Cred că horoscopul conține o parte de adevăr, multe dintre trăsăturile precizate pentru fiecare zodie surprinzând de multe ori caracterul, temperamentul, calitățile și defectele persoanelor născute în perioada respectivă a anului.
9. Eu sunt zodia Taur. Calități: stabil, muncitor, optimist. Defect: încăpățânat.
10. Eu aş numi această zodie imaginară *Fluture*. Cei din această zodie ar fi veseli, amuzanți, optimiști, creativi. De asemenea, sunt foarte buni prieteni, te poți baza mereu pe ei, nu te lasă la greu, ajutându-te în orice situație. Iubesc activitățile în natură și se implică în diferite activități pentru protejarea acestora.

III. TEXT MULTIMODAL

1. D
2. Titlul cărții: *Basme românești*
Editura: Paralela 45
3. A
4. Două elemente care sunt în corespondență cu ideea de basm sunt: castelul și regele.
5. În primul rând, mă atrage faptul că titlul cărții apare scris atât în limba română, cât și în engleză și franceză, fiindcă eu sunt pasionat de basme și am citit foarte multe basme din toate colțurile lumii.

FIȘA 5

I. TEXT/FRAGMENT DE TEXT LITERAR

1. B
2. C
- 3.

2	Dedal își dă seama că singura salvare este zborul.
5	Neascultând sfatul tatălui său, Icar se apropie prea mult de soare.
1	Dedal și Icar sunt închiși în labirint.
3	Cei doi confecționează aripi din pene și oase de păsări.
7	Icar se prăbușește în mare.
4	Dedal îl învață pe Icar să zboare.
6	Helios topește cu razele sale aripile lui Icar.

Cuprins

Argument	4
Fișa 1	6
Fișa 2	13
Fișa 3	20
Fișa 4	27
Fișa 5	34
Fișa 6	42
Fișa 7	48
Fișa 8	55
Fișa 9	63
Fișa 10	70
Fișa 11	77
Fișa 12	84
Fișa 13	93
Fișa 14	100
Testul final 1	110
Testul final 2	112
Testul final 3	114
Testul final 4	116
Sugestii de rezolvare	120

